

Epilepsie bij honden

Epilepsie bij de hond is een redelijk vaak voorkomend neurologisch probleem bij de hond. De aandoening gaat gepaard met min of meer heftige epileptiforme aanvallen. Deze aanvallen kunnen een behoorlijke impact op het gezin hebben. Behandeling van epilepsie en leren leven met een hond met epilepsie is goed mogelijk, mits u als eigenaar een goed team met uw dierenarts vormt en dat u op de hoogte bent van een aantal belangrijke zaken rondom epilepsie.

Wat is epilepsie?

Epilepsie is een aandoening waarbij er herhaaldelijk toevallen optreden. De frequentie kan variëren tot eens in de zoveel jaar tot enkele weken of zelfs dagen. Bij een epileptische aanval vindt een ontsparing van de elektrische hersenactiviteit plaats. Dit leidt uiteindelijk tot een soort ontlading in de hersenen dat zich uit in de uiteindelijke epileptische aanval.

Oorzaken van epilepsie

Globaal gezien zijn er twee vormen van epilepsie; primaire en secundaire epilepsie:

Secundaire epilepsie

We spreken van secundaire epilepsie wanneer de epileptische aanvallen veroorzaakt worden door aanwijsbare andere aandoeningen in het lichaam. Hierbij valt te denken aan ernstige lever- en nieraandoeningen, te laag suikergehalte in het bloed, hersenaandoeningen (infecties en tumoren) maar ook vergiftigingen. In principe kunnen dieren van alle leeftijden last van secundaire epilepsie krijgen, maar gezien de problemen meestal op oudere leeftijd.

Primaire epilepsie

Dit is de echte epilepsie zoals we die ook bij mensen kennen. Bij primaire epilepsie vinden de aanvallen plaats zonder aanwijsbare oorzaak elders in het lichaam. We spreken dan ook wel van primaire epilepsie indien we door middel van onderzoeken geen aanwijsbare oorzaken gevonden hebben. In de meeste gevallen zien we eerste aanvallen op een leeftijd van 1-6 jaar ontstaan. We zien echter ook vaak dat de eerste aanvallen door de eigenaar gemist worden en dat op oudere leeftijd de eerste aanvallen lijken te ontstaan.

De rest van dit artikel behandelt de echte primaire epilepsie.

Bij welke hondenrassen komt epilepsie voor?

In principe kan elke hond epilepsie ontwikkelen. We zien echter bij een aantal rassen duidelijk meer gevallen van epilepsie. Dit zijn o.a. de Labrador, de Golden Retriever, Duitse Herder, Tervuerense Herder, Border Collie en de Bouvier. Honden met epilepsie dienen te worden uitgesloten van de fokkerij.

De epileptische aanval

Het moeilijke aan epilepsie is dat het er een grote variatie aan duur en ernst van de aanvallen is. De klassieke epileptische aanval verloopt in drie fasen die goed te onderkennen zijn.

Aura of inleidende fase

Deze periode kan enkele seconden duren maar ook uren of zelfs dagen. De verschijnselen zijn afwijkend gedrag. Soms rustig, soms juist onrustig, vaak zijn de honden wat aanhaliger. De honden kunnen verder soms een wat dwaze blik in hun ogen hebben. Deze fase wordt ook nog wel eens gemist doordat de meeste epileptische aanvallen optreden wanneer de hond in rust is. De eigenaar die al meerdere aanvallen onderkent deze fase vaak wel waardoor deze een aanval al kan zien aankomen.

Ictus of eigenlijke toeval

Dit is de fase van de echte aanval. Bij een aanval in optima forma kan het volgende worden waargenomen:

- Omvallen en bewustzijnsverlies
- Hevige krampen over het hele lichaam
- Krampachtige bewegingen met de poten
- Klapperen met de kaken, schuimbekken
- Verlies van urine en ontlasting

Deze fase van de aanval kan enkele minuten duren en er zeer alarmerend uitzien. Duurt deze fase langer dan 10 minuten, dan spreken we van status epilepticus en dient u altijd een dierenarts te bellen!

Post-ictale fase

Deze fase gaat in wanneer de krampen ophouden en de hond langzaam weer bijkomt. De meeste honden zijn na een aanval behoorlijk de kluts kwijt. Bewegingen zijn ongecoördineerd en vaak zijn honden hongerig en dorstig. Deze fase kan enkele seconden tot wel dagen aanhouden.

Variatie in aanvallen

Zoals gezegd is er een grote variatie in ernst van de aanvallen in een aantal gevallen zijn de verschijnselen dermate miniem dat het zelfs lastig is om deze als epileptische aanval te herkennen.

Wat te doen bij een epileptische aanval?

Een epileptische aanval is niet te stoppen, het is belangrijk te beseffen dat uw hond tijdens een aanval geen enkele bewuste coördinatie heeft.

- Probeer rustig te blijven. Afwachten en observeren is het juiste advies.
- Schuif eventueel meubels aan de kant zodat het dier zich niet kan verwonden.
- Noteer de duur van de aanval en de verschijnselen.
- Probeer niet uw hond te kalmeren door hem te aaien of proberen vast te houden!

Vervolg wat te doen bij epileptische aanval:

- Probeer zeker geen tabletten in te geven!
- Duurt de eigenlijke aanval langer dan 10 minuten, dan belt u uw dierenarts.
- Is het de eerste aanval van de hond, dan kunt u het beste de volgende dag een afspraak met uw dierenarts maken om de hond te laten onderzoeken.
- Wanneer al eerder primaire epilepsie is geconstateerd door uw dierenarts en uw hond heeft meerdere aanvallen achter elkaar, dan kunt u thuismedicatie na een aanval toedienen (zie verder).

Onderzoek bij een hond met epilepsie

Is het de eerste keer dat de hond een aanval heeft, dan is het verstandig de volgende dag een afspraak bij de dierenarts te maken. Deze zal dan uw hond onderzoeken en in ieder geval bloedonderzoek doen naar de meest voorkomende oorzaken van (secundaire) epilepsie. Indien hierbij niets gevonden wordt, bestaat nog de mogelijkheid om een CT-scan van de hersenen te laten maken om een (relatief zeldzame) hersentumor uit te sluiten. Indien er geen afwijkingen gevonden worden, gaan we meestal uit van de diagnose primaire epilepsie

Behandeling van epilepsie

Wel of niet behandelen?

Na een enkele aanval wordt eigenlijk nooit direct met medicijnen gestart. Het is verstandiger om een beeld te krijgen van de frequentie van de aanvallen. Sommige dieren krijgen maar eens per jaar of nog langer een aanval. Behandeling is dan niet nodig.

Wanneer de aanvallen in frequentie toenemen kan wel een behandeling gestart worden. Over het algemeen wordt pas met een medicinale behandeling gestart wanneer de aanvallen vaker dan eens per 2-3 maanden optreden en/of wanneer de naweeën van een aanval erg lang duren.

Het doel van de behandeling

- Verlengen van de tussenpozen van de aanvallen
- Verkorten van de lengte van de aanvallen
- Verminderen van de ernst van de aanvallen

Wat u verder moeten weten over epilepsie

Dagboek

Epilepsie zich in de loop van de tijd langzaam kan verergeren, in frequentie, ernst en duur van de aanvallen. De therapie dient afhankelijk van deze ontwikkeling eventueel aangepast te worden. Daarom is het zeer verstandig om een dagboek (in de vorm van een schrift oid) aan te leggen van de aanvallen.

Van elke aanval noteert u in het dagboek:

- De datum (ivm de frequentie)
- De duur van de aanval (onderscheid maken in de verschillende fasen)
- De verschijnselen
- Omvallen en bewustzijnsverlies
- Hevige krampen over het hele lichaam
- Krampachtige bewegingen met de poten
- Klapperen met de kaken
- Schuimbekken
- Verlies van urine
- Verlies van ontlasting

Status epilepticus

Een normale epilepsie aanval duurt maximaal een kwartier en is niet levensbedreigend. Wanneer uw hond een aanval krijgt die langer aanhoudt, zonder tussenpozen, spreken we van een status epilepticus. Dit is wel potentieel levensbedreigend en dient door de dierenarts behandeld te worden! Over het algemeen is het verstandig de vuistregel aan te houden dat u bij een aanval die langer aanhoudt dan 10 minuten uw dierenarts reeds belt.

Controle op bijwerkingen

De medicatie die bij epilepsie gebruikt wordt, kunnen ongewenste bijwerkingen vertonen. Daarom is het verstandig om dieren die behandeld worden jaarlijks te onderwerpen aan een algeheel bloedonderzoek.

Agressiviteit?

Veel eigenaren zijn bang voor agressiviteit of melden dat de hond tijdens de aanvallen agressief is. Een hond is zich tijdens de aanval echter niet bewust van zijn gedrag, er kan dus niet van agressiviteit gesproken worden. Het is belangrijk dat alle leden van het gezin (incl. de kinderen!) weten dat ze niet in de buurt moeten komen bij een hond met een aanval. In de nafase van een aanval kan agressief gedrag optreden omdat de hond schrikachtig kan zijn. Ook hierbij is het dus belangrijk de hond voorzichtig te benaderen. Vertoont een hond plotselinge agressiviteit buiten de aanvallen om, dan is een hersentumor als onderliggende oorzaak een mogelijkheid en kan een CT-scan uitkomst bieden.

Conclusie

De meeste honden met epilepsie kunnen, met of zonder medicatie, een prima leven leiden. Wanneer de aanvallen in frequentie en ernst toenemen vraagt dit commitment van de eigenaar en goede samenwerking met de dierenarts. Maar ook dan is in verreweg de meeste gevallen een diervriendelijk bestaan mogelijk.

Bron: <http://www.dierendokters.com/>